2024/1732

19.6.2024

UREDBA SVETA (EU) 2024/1732

z dne 17. junija 2024

o spremembi Uredbe (EU) 2021/1173 v zvezi s pobudo EuroHPC za zagonska podjetja, da bi okrepili vodilni položaj Evrope na področju zaupanja vredne umetne inteligence

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 187 in člena 188, prvi odstavek, Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju mnenja Evropskega parlamenta ([1]),

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora ([2]),

v skladu s posebnim zakonodajnim postopkom,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Cilj Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o harmoniziranih pravilih o umetni inteligenci (v nadaljnjem besedilu: Akt o UI) je izboljšati delovanje notranjega trga z določitvijo enotnega pravnega okvira, predvsem za razvoj, trženje in uporabo umetne inteligence (UI) v skladu z vrednotami Unije.

(2) Od leta 2021, ko je bila sprejeta Uredba Sveta (EU) 2021/1173 ([3]), je na področju UI prišlo do ogromnega tehničnega napredka, področje pa je na svetovni ravni postalo zelo strateško in sporno. Unija je vodilna pri podpori odgovornim raziskavam in inovacijam na področju zaupanja vredne in etične UI, hkrati pa uvaja zaščitne ukrepe in razvija učinkovito upravljanje.

(3) Komisija je 13. septembra 2023 v okviru celovitega pristopa k podpori odgovornim raziskavam in inovacijam na področju UI napovedala novo strateško pobudo, s katero bi se visokozmogljivostno računalništvo Unije dalo na voljo inovativnim evropskim zagonskim podjetjem na področju zaupanja vredne UI za učenje njihovih modelov. Ta pobuda dopolnjuje delo v zvezi z uvedbo zaščitnih ukrepov za UI z Aktom o UI , vzpostavitvijo struktur upravljanja in podporo inovacijam z usklajenim načrtom za umetno inteligenco.

(4) Ker se najmočnejša superračunalniška zmogljivost svetovnega razreda v Uniji nahaja v prostorih Skupnega podjetja za evropsko visokozmogljivostno računalništvo (v nadaljnjem besedilu: Skupno podjetje), bi bilo treba zagotoviti razpoložljivost teh prostorov, da bi se pobuda Unije lahko uresničila. Zato je treba k obstoječim šestim ciljem Skupnega podjetja dodati sedmi cilj v zvezi s prispevkom superračunalnikov podjetja k novi pobudi Unije na področju UI.

(5) Novi cilj bi Skupnemu podjetju omogočil izvajanje dejavnosti pridobivanja in upravljanja superračunalnikov, optimiziranih za UI, ali particij superračunalnikov, da se omogočita strojno učenje in usposabljanje modelov UI za splošne namene. Skupno podjetje bi moralo imeti možnost, da ustvari nov način dostopa do svojih računalniških virov za ekosistem zagonskih podjetij na področju UI ter raziskovalni in inovacijski ekosistem ter da razvije namenske aplikacije UI, ki so optimizirane za delovanje na njegovih superračunalnikih. Skupno podjetje bi moralo imeti tudi možnost, da obstoječe gostiteljske subjekte za evropsko visokozmogljivostno računalništvo imenuje za tovarne UI, če lahko gostiteljski subjekt dokaže, da ima njegov superračunalnik dovolj računalniških virov za

([1]) Mnenje z dne 24. aprila 2024 (še ni objavljeno v Uradnem listu).
([2]) Mnenje z dne 20. marca 2024 (še ni objavljeno v Uradnem listu).
([3]) Uredba Sveta (EU) 2021/1173 z dne 13. julija 2021 o ustanovitvi Skupnega podjetja za evropsko visokozmogljivostno računalništvo in razveljavitvi Uredbe (EU) 2018/1488 (UL L 256, 19.7.2021, str. 3).

usposabljanje obsežnih UI modelov za splošne namene in nastajajočih aplikacij UI, ter če gostiteljski subjekt izvaja celoten nabor dodatnih dejavnosti, potrebnih za razvoj in podporo ekosistema UI. Te spremembe bi Skupnemu podjetju omogočile, da ponudi prilagojene računalniško zmogljivost in storitve za spodbujanje obsežnega učenja, razvoja in uvajanja UI v Uniji, česar zdajšnja uredba ne omogoča. Tovarne UI bi morale sodelovati medsebojno in z ustreznimi pobudami Unije na področju UI, po potrebi pa lahko sodelujejo z ustreznimi nacionalnimi ekosistemi UI in nacionalnimi pobudami na področju UI.

(6) Za uskladitev datuma začetka uporabe sprememb, uvedenih s to uredbo o spremembi, z datumom začetka uporabe Akta o UI bi se morala ta uredba o sprememb začeti uporabljati brez nepotrebnega odlašanja.

(7) Uredbo (EU) 2021/1173 bi bilo zato treba ustrezno spremeniti –

SPREJEL NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Uredba (EU) 2021/1173 se spremeni:

(1) člen 2 se spremeni:

(a) vstavita se naslednji točki:

„(3a) ‚superračunalnik, optimiziran za UI' pomeni superračunalnik, ki je zasnovan predvsem za učenje obsežnih umetnointeligenčnih (UI) modelov za splošne namene in nastajajoče aplikacije UI;

(3b) ‚tovarna UI' pomeni centraliziran ali porazdeljen subjekt, ki zagotavlja infrastrukturo za superračunalniške storitve UI, sestavljeno iz superračunalnika, optimiziranega za UI, ali particije superračunalnika, namenjene UI, povezanega podatkovnega centra, namenskega dostopa in superračunalniških storitev, usmerjenih v UI, ter ki privablja in združuje talente za zagotavljanje kompetenc, potrebnih za uporabo superračunalnikov za UI;";

(b) točka 9 se nadomesti z naslednjim:

„(9) ‚superračunalnik EuroHPC' pomeni vsak računalniški sistem, ki ga ima Skupno podjetje v celoti v lasti ali katerega solastnik je skupaj z drugimi sodelujočimi državami ali konzorcijem zasebnih partnerjev in ki je klasičen superračunalnik (vrhunski superračunalnik, industrijski superračunalnik, superračunalnik, optimiziran za UI, ali superračunalnik srednjega razreda), hibridni klasični in kvantni računalnik, kvantni računalnik ali kvantni simulator;";

(2) v členu 3(2) se doda naslednja točka:

„(h) razviti in upravljati tovarne UI v podporo nadaljnjemu razvoju visoko konkurenčnega in inovativnega ekosistema UI v Uniji.";

(3) v členu 4(1) se doda naslednja točka:

„(h) steber za tovarno UI, ki je namenjen zaupanja vredni in etični UI ter zajema dejavnosti zagotavljanja infrastrukture za superračunalniško storitev, usmerjeno v UI, katere cilj je nadaljnji razvoj raziskovalnih in inovacijskih zmogljivosti, kompetenc in spretnosti ekosistema UI, vključuje naslednje dejavnosti:

(i) pridobivanje in upravljanje superračunalnikov, optimiziranih za UI, ki se nahajajo na isti lokaciji kot podatkovni centri ali so s podatkovnimi centri povezani prek omrežij visokih hitrosti;

(ii) nadgradnja obstoječih superračunalnikov EuroHPC z zmogljivostmi UI;

(iii) zagotavljanje možnosti dostopa in pravičnega dostopa do superračunalnikov, optimiziranih za UI, ali superračunalnikov EuroHPC, ki so bili nadgrajeni z zmogljivostmi UI, vključno z razširitvijo njihove uporabe na veliko število javnih in zasebnih uporabnikov, vključno z zagonskimi podjetji ter malimi in srednjimi podjetji;

(iv) upravljanje centraliziranih ali porazdeljenih centrov za superračunalniške storitve, ki so usmerjene v UI, kateri podpirajo ekosistem zagonskih podjetij na področju UI ter raziskovalni in inovacijski ekosistem z zagotavljanjem algoritemske podpore, podpore nadaljnjemu razvoju, učenju, testiranju, ocenjevanju in potrjevanju modelov učenja UI in sistemov UI ter podpori razvoju nastajajočih obsežnih aplikacij UI na strateških področjih, kot so zdravje in oskrba, podnebne spremembe, robotika ali povezana in avtomatizirana vožnja;

(v) upravljanje superračunalnikom prilagojenih programskih zmogljivosti, tudi za paralelizacijo aplikacij UI, da bi se optimizirala uporaba superračunalniških zmogljivosti;

(vi) upravljanje drugih superračunalniških storitev, ki omogočajo UI;

(vii) privabljanje, združevanje in usposabljanje talentov za razvoj njihovih kompetenc in spretnosti pri uporabi superračunalnikov EuroHPC za UI;

(viii) sodelovanje z drugimi tovarnami UI, omogočanje dostopnosti njihovih storitev po vsej Evropi, sodelovanje s strokovnimi centri EuroHPC in centri odličnosti EuroHPC ter povezovanje z ustreznimi pobudami Unije na področju UI, kot so vozlišča zagonskih podjetij za umetno inteligenco, umetnointeligenčni in podatkovni ekosistemi, centri za testiranje in eksperimentiranje na področju umetne inteligence, evropska osrednja platforma za umetno inteligenco, vozlišča digitalnih inovacij za umetno inteligenco, evropske skupnosti znanja in inovacij Evropskega inštituta za inovacije in tehnologijo, povezane z umetno inteligenco, ustrezne evropske raziskovalne infrastrukture ter druge s tem povezane pobude.“;

(4) člen 9 se spremeni:

(a) v odstavku 5 se doda naslednji pododstavek:

„za superračunalnike, optimizirane za UI, se za gostiteljske subjekte uporabljajo naslednja dodatna merila za izbor:

(a) bližina vzpostavljenega podatkovnega centra ali povezava z vzpostavljenim podatkovnim centrom prek omrežij visokih hitrosti;

(b) vizija, načrti in zmogljivost gostiteljskega subjekta, da obravnava izzive ekosistema zagonskih podjetij na področju UI, raziskovalnega in inovacijskega ekosistema ter skupnosti uporabnikov na področju UI in zagotavlja podporno centralizirano ali porazdeljeno superračunalniško storitev, usmerjeno v UI;

(c) kakovost in ustreznost izkušenj in strokovnega znanja, ki so na voljo v ekipi, za katero se pričakuje, da bo odgovorna za podporno okolje superračunalniških storitev, usmerjenih v UI;

(d) načrti za interakcijo in sodelovanje z drugimi tovarnami UI, strokovnimi centri EuroHPC in centri odličnosti EuroHPC ter z ustreznimi pobudami na področju UI, kot so vozlišča zagonskih podjetij za umetno inteligenco, umetnointeligenčni in podatkovni ekosistemi, centri za testiranje in eksperimentiranje na področju umetne inteligence, evropska osrednja platforma za umetno inteligenco, vozlišča digitalnih inovacij za umetno inteligenco ter druge s tem povezane pobude;

(e) obstoječe zmogljivosti in prihodnji načrti gostiteljskega subjekta, s katerimi prispeva k razvoju nabora talentov.“;

(b) vstavi se naslednji odstavek:

„5a Obstoječi gostiteljski subjekt lahko zaprosi, da postane tovarna UI. Po razpisu za prijavo interesa upravni odbor izbere obstoječi gostiteljski subjekt na podlagi pravičnega in preglednega postopka, ki med drugim temelji na merilih za izbor iz člena 9(5), drugi pododstavek, pod pogojem, da lahko gostiteljski subjekt dokaže, da ima njegov superračunalnik EuroHPC dovolj računalniških virov za učenje obsežnih modelov UI za splošne namene in nastajajočih aplikacij UI.“;

(c) vstavi se naslednji odstavek:

„6a Gostiteljski subjekt za superračunalnike, optimizirane za UI, iz člena 12a vzpostavi točko ‚vse na enem mestu‘ za uporabnike, vključno z zagonskimi podjetji, malimi in srednjimi podjetji in uporabniki za znanstvene namene, da jim olajša dostop do svojih podpornih storitev.“;

(5) v členu 10(2) se točka (l) nadomesti z naslednjim:

„(l) posebne pogoje, ki veljajo, ko gostiteljski subjekt upravlja superračunalnik EuroHPC za industrijsko uporabo ali superračunalnik, optimiziran za UI.“;

(6) vstavi se naslednji člen:

„Člen 12a

Pridobitev in lastništvo superračunalnikov, optimiziranih za UI

1. Skupno podjetje pridobi superračunalnike, optimizirane za UI, in je njihov lastnik.

2. Finančni prispevek Unije iz člena 5(1) krije do 50 % stroškov pridobitve in do 50 % stroškov upravljanja superračunalnikov, optimiziranih za UI. Operativni stroški vključujejo stroške superračunalniških storitev, usmerjenih v UI.

Preostale skupne stroške lastništva superračunalnikov, optimiziranih za UI, krije sodelujoča država, v kateri ima gostiteljski subjekt sedež, ali sodelujoče države v gostiteljskem konzorciju, kar se po potrebi dopolni s prispevki iz člena 6.

3. Pri izbiri dobavitelja superračunalnikov, optimiziranih za UI, se obravnava varnost dobavne verige. Ta izbira se opravi na podlagi razpisnih zahtev, ki temeljijo na povpraševanju ter pri katerih se upoštevajo uporabniške zahteve in splošne specifikacije sistema, ki jih predloži izbrani gostiteljski subjekt v svoji prijavi na razpis za prijavo interesa.

4. Skupno podjetje je lahko prvi uporabnik superračunalnikov, optimiziranih za UI, v katere so integrirane tehnologije, ki so razvite predvsem v Uniji.

5. Če je to ustrezno utemeljeno iz varnostih razlogov, lahko upravni odbor v programu dela odloči, da sodelovanje dobaviteljev pri pridobitvi superračunalnikov, optimiziranih za UI, pogoji v skladu s členom 12(6) Uredbe (EU) 2021/694 ali da ga zaradi varnostnih razlogov ali, kadar so ukrepi neposredno povezani s strateško avtonomijo Unije, omeji v skladu s členom 18(4) navedene uredbe.

6. Superračunalniki, optimizirani za UI, se nahajajo pri gostiteljskem subjektu superračunalnika EuroHPC ali superračunalniškega centra v Uniji.

7. Brez poseganja v prenehanje delovanja Skupnega podjetja iz člena 23(4) Statuta se lahko lastništvo superračunalnika, optimiziranega za UI, najhitreje pet let po tem, ko superračunalnik, optimiziran za UI in nameščen pri gostiteljskem subjektu, uspešno prestane sprejemljivostni test, na podlagi odločitve upravnega odbora in v skladu s sporazumom o gostiteljstvu prenese na navedeni gostiteljski subjekt, proda superračunalnik, optimiziran za UI, drugemu subjektu ali razgradi. V primeru prenosa lastništva superračunalnika, optimiziranega za UI, gostiteljski subjekt Skupnemu podjetju povrne preostalo vrednost superračunalnika, katerega lastništvo se prenese. Če ne pride do prenosa lastništva na gostiteljski subjekt, vendar se sprejme odločitev o razgradnji superračunalnika, optimiziranega za UI, zadevne stroške enakovredno krijeta Skupno podjetje in gostiteljski subjekt. Skupno podjetje ni odgovorno za stroške, ki nastanejo po prenosu lastništva superračunalnika, optimiziranega za UI, ali po njegovi prodaji ali razgradnji.“;

(7) člen 15 se spremeni:

(a) odstavek 1 se nadomesti z naslednjim:

„1. Skupno podjetje lahko objavi razpis za prijavo interesa za nadgradnjo superračunalnikov EuroHPC, katerih lastnik ali solastnik je, da zviša raven zmogljivosti superračunalnika blizu eksaravni, poveča zmogljivosti UI superračunalnika ali poveča operativne zmogljivosti superračunalnika na kakršen koli drug način, vključno s kvantnimi pospeševalniki.“;

(b) odstavek 2 se črta;

(c) odstavek 5 se nadomesti z naslednjim:

„5. Delež finančnega prispevka Unije za stroške nadgradnje je enak deležu finančnega prispevka Unije za prvotni superračunalnik EuroHPC, ki se amortizira v pričakovani preostali življenjski dobi prvotnega superračunalnika. Delež finančnega prispevka Unije za dodatne operativne stroške nadgradnje je enak deležu finančnega prispevka Unije za prvotni superračunalnik EuroHPC. Za superračunalnike na petaravni, pridobljene v času uporabe Uredbe (EU) 2018/1488, finančni prispevek Unije za nadgradnjo krije do 35 % dodatnih operativnih stroškov.“;

(8) člen 16 se spremeni:

(a) vstavi se naslednji odstavek:

„1a. Superračunalniki, optimizirani za UI, in superračunalniki EuroHPC, nadgrajeni za zmogljivosti UI, se uporabljajo predvsem za razvoj, testiranje, ocenjevanje in potrjevanje obsežnih modelov učenja UI za splošne namene in nastajajočih aplikacij UI ter za nadaljnji razvoj rešitev za UI v Uniji, za katere sta potrebna visokozmogljivostno računalništvo in uporaba obsežnih algoritmov UI za reševanje znanstvenih vprašanj.“;

(b) vstavi se naslednji odstavek:

„2a. Upravni odbor v skladu s členom 17 opredeli posebne pogoje dostopa do superračunalnikov, optimiziranih za UI, in superračunalnikov EuroHPC, nadgrajenih za zmogljivosti UI, pri čemer upošteva posebne potrebe ekosistema zagonskih podjetij na področju UI ter raziskovalnega in inovacijskega ekosistema. Te vključujejo namenski dostop za zagonska ter mala in srednja podjetja. Upravičenost do dostopa velja le za predloge razvoja zaupanja vrednih in etičnih modelov, sistemov in aplikacij UI, ki so v skladu z vrednotami Unije.“;

(9) v členu 17 se odstavek 1 nadomesti z naslednjim:

„1. Delež časa dostopa Unije do vsakega vrhunskega in kvantnega superračunalnika EuroHPC ter superračunalnika EuroHPC, optimiziranega za UI, je neposredno sorazmeren s finančnim prispevkom Unije iz člena 5(1) k skupnim stroškom lastništva superračunalnika EuroHPC in tako ne presega 50 % celotnega časa dostopa do superračunalnika EuroHPC.“

Člen 2

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Luxembourgu, 17. junija 2024

Za Svet

predsednik

A. MARON